

Hasła na tematy związane z biologią w Wikipedii stosują się do tych samych zasad, co artykuły na inne tematy. Pamiętaj jednak o specyfice tematu.

Tekst: Mpn i Halibutt, licencja CC-by-SA 3.0

Przede wszystkim staraj się unikać antropocentryzmu ([[WP:ANT]]): nie tylko ludzie mają nerki, a świnia domowa nie jest jedynie źródłem schabu. Słowa ujęte w [[nawiasy kwadratowe]] można wyszukać w Wikipedii.

Encyklopedyczność

[[WP:ENCY]] mówi o jednym z koniecznych warunków, by temat mógł znaleźć się w Wikipedii. *Onus probandi*, czyli [[ciężar dowodu]] spoczywa po stronie piszącego: to on musi tak opisać temat, by z opisu wynikała encyklopedyczność danego tematu, musi też przedstawić wiarygodne źródła. Większość pojęć z zakresu biologii jest encyklopedyczna, a na pewno wszystkie gatunki organizmów żywych, wszystkie taksony posiadające rangę i wszystkie oficjalnie wyróżnione rasy zwierząt udomowionych.

Kłopot z paleontologią

W przypadku paleontologii zazwyczaj opisujemy w odrębnych artykułach rodzaje, gatunki zaś najczęściej na stronach poświęconych rodzajom. Jednakże, zwłaszcza w przypadku ssaków kenozoiku (obecna era) odchodzimy od tego. Jeśli masz wystarczającą ilość informacji, śmiało opisuj wymarłe gatunki, w przeciwnym razie zamiast mnożyć załączki artykułów, które nigdy nie rozwiną się w pełny opis, lepiej napisać pojedynczy porządny artykuł o rodzaju. Podobnie ma się sprawa z podgatunkami.

Struktura artykułu

Hasła Wikipedii nie mają górnej ani dolnej granicy objętości. Powinny mieć określoną strukturę, najlepiej z infoboksem, wyraźnym wstępem (zob. [[lede]]) i kolejnymi sekcjami opisującymi poszczególne aspekty tematu. To autor decyduje, które elemen-

ty danego fenomenu warte są opisania. W przypadku artykułów na temat taksonów dobrze jest rzucić okiem na gotowe szablony artykułów (zob. [[WP:SA]]). Możesz też zawsze wzorować się na innych artykułach z danej dziedziny, na przykład na którymś z haseł medalowych (zob. [[WP:AnM]]). Ale jeśli masz lepszy pomysł – śmiało, to Ty jesteś autorem :)

Tytuł, nazwa, synonimy

Trzymaj się nazw istniejących w literaturze przedmiotu, unikaj tworzenia własnych czy tłumaczenia na własną rękę. Tu nie obejdziesz się bez zdrowego rozsądku. Zgodnie z zaleceniami ([[WP:NAZBIOL]]) używamy polskich nazw taksonów (**lew afrykański**, **tyranozaur**), jeśli takie istnieją. Zapisuj je zwykłą czcionką. Częściej jednak za tytuł artykułu służy nazwa naukowa (zob. [[binominalne nazewnictwo gatunków]]). Najczęściej zapisuje się je kursywą. Zgodnie z [[WP:OR]] nie tworzymy nazwy polskiej, jeśli jej nie ma.

Synonimy powstają, gdy dwie publikacje niezależnie opiszą dany takson. Która jest oficjalna? Nazwa, a więc i tytuł artykułu, jest częścią systematyki, więc musi odzwierciedlać aktualne poglądy większości specjalistów ([[konsens naukowy]]). Wedle międzynarodowych reguł nazewnictwa priorytet ma nazwa najstarsza, choćby była najgłupsza i wprowadzała w błąd.

Infoboks

Czyli ta duża ramka z podstawowymi informacjami po prawej stronie. W zoologii używamy zazwyczaj {{zwierzę infobox}}, w innych naukach biologicznych {{takson infobox}}. Informacje o ich użyciu znajdziesz na stronie [[Pomoc:Infoboks]], ale pewnie wygodniej będzie Ci skopiować gotowy szablon z innego artykułu i podmienić w nim treść.

Zoolog

Nazwiska odkrycy taksonu wraz z rokiem, w którym opublikował odkrycie (tak zwany cytat). Nie zmieniamy nawiasów cytowanych w literaturze, bo mają one znaczenie: nazwa w nawiasach oznacza, że zmieniono ją od czasu pierwszego opisanie. Patrz choćby ewolucja nazw *Brachiosaurus altithorax* Riggs, 1903 + *Giraffatitan* Paul, 1988 > *G. brancai* (Janensch, 1914). W 1914 Janensch opisał gatunek, nazywając go *Brachiosaurus brancai*. W 1988 Paul uznał, że jest on wystarczająco odrębny, by umieścić go w osobnym rodzaju *Giraffatitan*. Odtąd gatunek nazywa się *Giraffatitan brancai*.

Klasyfikacja: rangi czy klady?

W nauce występują w zasadzie dwa główne systemy klasyfikacji organizmów żywych (sprzeczne ze sobą). Pierwszy z nich to stary, dobry pomysł Linneusza. Wymyślił on kilka rang: gatunek, rodzaj, rodzina, rząd, gromada (u roślin klasa), typ, królestwo. Nazwa danego gatunku jest binominalna (dwuczłonowa): składa się z nazwy rodzajowej i epitetu gatunkowego. W genetyce czy paleontologii lepiej sprawdza się pojęcie kladu: grupy wszystkich potomków pewnego gatunku. W tym ujęciu ptaki to kład obejmujący wszystkich potomków ostatniego wspólnego przodka wróbla i archeopteryksa (*Passer domesticus* + *Archaeopteryx lithographica*). W Wikipedii zazwyczaj opieramy się na starym sposobie, przy czym większość uznawanych taksonów jest kładami. Taki sposób wykorzystuje się w infoboksie. Jeśli jakiś takson należy do dwóch taksonów takiej samej rangi, podajemy tylko te niższe. Tak więc w przypadku bociana czarnego podamy jako gromadę ptaki, a nie zauropsydy.

Wstęp

We wstępie, główce czy leadzie tekstu podajemy najpierw pogrubiony tytuł artykułu (zazwyczaj nazwę taksonu; jeżeli jest to nazwa zwyczajowa, podajemy za nią w nawiasie nazwę naukową), oddzielamy go półpauzą (symbol –; to nie to samo, co dostępny z klawiatury dywiz -). Symbol ten można skopiować z innego artykułu Wikipedii, można też wywołać go w edytorze wizualnym (ikona **Ω** na górnej wstędze) lub edytorze kodu (kliknij w Znaki specjalne ponad oknem edycji). Po półpauzie następuje definicja. W przypadku gatunku zazwyczaj piszemy na przykład: **Rzekotka drzewna** (*Hyla arborea*) – **gatunek płaza z rodziny rzekotkowatych**. Wstęp jest streszczeniem najważniejszych punktów artykułu, powtarza treści pojawiające się dalej w tekście. Dlatego nie wymaga podawania przypisów, jeśli ta sama treść jest uźródłowiona poniżej.

Źródła

Najlepszymi źródłami (patrz: [[WP:Ź]]) są recenzowane publikacje naukowe, ale wiarygodne informacje można też znaleźć na stronach IUCN (**iucnredlist.org**), ITIS (**itis.gov**) i w wielu innych miejscach. Jako źródła mogą służyć także porządne książki popularnonaukowe, napisane przez fachowców. Dostarczają one często informacji o wyglądzie zwierzęcia, podstawowych jego cechach czy siedlisku, o których autorzy prac naukowych nie wspominają.

Przypisy

W Wikipedii przypisy (patrz: [[Pomoc:Przypisy]]) służą przede wszystkim do wskazania czytelnikowi skąd pochodzi dana informacja. Każda podawana przez Ciebie informacja musi pochodzić z wiarygodnego źródła, podanego w formie przypisu bibliograficznego.

Na świecie nie ma jednego, jedynie słusznego sposobu cytowania źródeł. Na wiki najczęściej stosowane są szablony (uniwersalny {{Cytuj}} lub jego specjalistyczni kuzyni, tacy jak {{Cytuj książkę}} czy {{Cytuj pismo}}), rzadziej przypisy harwardzkie (zwane też oksfordzkimi, patrz: {{odn}}). Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, by źródła podać w innym systemie, ważne by był on spójny w obrębie całego artykułu, czytelny dla czytelnika i pozwalał mu znaleźć daną informację (numer strony!).

Od strony technicznej tworzenie przypisu przypomina uzupełnianie tabelki z danymi bibliograficznymi. Kliknij w przycisk **Przypis** (na górnej wstędze), **podaj źródło** i uzupełnij tabelkę. Nie musisz uzupełniać wszystkich pól, ale im więcej ich podasz – tym łatwiej będzie czytelnikowi znaleźć dany tekst. Jeśli publikacja posiada identyfikator DOI, PMID lub adres URL – wklej go w polu „Automatycznie”. Jeśli nie – przejdź do zakładki „Ręcznie” i tam uzupełnij przypis.

Pomocy!

Pomocy szukać można m.in. na stronie [[Pomoc:Pytania nowicjuszy]], niemal zawsze dyżuruje tam ktoś z wikipedystów. Można również prosić o pomoc biologów na stronie [[Dyskusja wikiprojektu:Biologia]] lub rozpocząć nowy wątek w Kawiarence ([[WP:BAR]]), naszym forum dyskusyjnym. Możesz też prosić o pomoc kogoś z przewodników ([[Pomoc:Przewodnicy]]). Pamiętaj: pomoc ze strony innych wikipedystów to nie jest ściąganie czy droga na skrót, to współpraca. Jeśli szkoła przyzwyczaiła Cię, że prace pisze się samodzielnie – zapomnij o tym. Nie tak tworzy się naukę i nie tak tworzy się Wikipedię.